

VERBODEN VERSMAAD VERBRAND VERGUISD VERGETEN NIEUWSBRIEF

NIEUWSBRIEF KRITISCHE KLASSIEKEN • NUMMER 11 • VOORJAAR 2015

KRITISCHE KLASSIEKEN 10

Vitamine L tegen het concentratiekamp

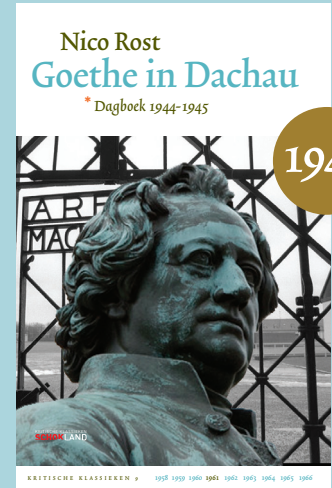
Nico Rost zou vooral bekend worden als vertaler van het neusje van de zalm van de Duitse literatuur. In de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw verbleef hij in Duitsland en vertaalde er in hoog tempo werk van o.a. Anna Seghers, Alfred Döblin, Joseph Roth, Ernst Toller en Hans Fallada. Het hoogtepunt in zijn eigen werk is ongetwijfeld zijn imponerende kampdagboek *Goethe in Dachau* dat, toen het in 1947 gepubliceerd werd, door vriend en vijand werd geprezen.

In Berlijn maakte Rost de opkomst van de nazi's mee en werd hij communist. Nadat hij in 1933 al eens drie weken in het kamp Oraniënburg vastgehouden werd, werd Rost in 1943 voor de tweede keer gearresteerd en belandde hij zoals veel verzetsstrijders uiteindelijk in het concentratiekamp Dachau, waar hij bleef tot het kamp op 30 april 1945 door de Amerikanen werd bevrijd.

Vanwege een abces aan zijn been werd Rost opgenomen in de ziekenbarak van het kamp. Hierdoor kon hij zich binnen het kamp redelijk vrij bewegen en had hij de gelegenheid om zijn medegevangenen te spreken en te helpen. Velen van hen kende hij al uit kamp Vught, anderen dankzij zijn internationale contacten binnen de communistische en anti-fascistische beweging. Al vanaf zijn eerste dag in het kamp besluit hij om een dagboek bij te houden, daarbij geholpen door medegevangenen die hem stukjes papier bezorgden waarop hij zijn aantekeningen kon maken. Onvermijdelijk schrijft Rost over het dagelijkse kampleven: de wreedheid van de SS, het grote aantal slachtoffers dat de gevreesde vlektyfus onder de gevangenen eist, maar ook over de onderlinge hulp-

bereidheid onder de gevangenen en de vele gesprekken en 'studiebijeenkomsten' die hij met gevangenen van diverse pluimage voerde. Maar de werkelijke betekenis van *Goethe in Dachau* ligt in de manier waarop Rost deze gebeurtenissen verwerkt en zijn menselijke waardigheid weet te bewaren en te behouden.

Literatuur en werkelijkheid luidt de ondertitel van het dagboek. Vasthouden aan de menselijkheid en de wereld van schoonheid en redelijkheid was voor Rost van levensbelang. Die menselijkheid vond hij in de literatuur en dan met name in de Duitse literatuur uit de Romantiek, waarvan Goethe en Schiller de belangrijkste vertegenwoordigers waren. Door hun (en andere) boeken te lezen en te herlezen blijft hij zichzelf voor ogen houden dat er nog een andere werkelijkheid bestaat dan die van de honger en de kou, de ziekte en de dood, waar hij dagelijks mee geconfronteerd wordt. 'Wie over eten begint te praten, krijgt steeds meer honger. En degenen die het meest over de dood praten zijn het vlugst gestorven... Vitamine L (literatuur) en T (toekomst) lijken me de beste bijvoeding,' schrijft hij op 11 februari 1945. Op die manier wist Rost om te gaan met de



KRITISCHE KLASSIEKEN 9

NICO ROST
Goethe in Dachau
Dagboek 1944-1945

272 pagina's
ISBN 978 90 816628 8 8
Gebonden met stofomslag • € 24,-
verschijnt april 2015

Met een nawoord van
Ewout van der Knaap

dagelijkse barbarij en werd het bijhouden van zijn dagboek niet meer en minder dan een manier om het concentratiekamp te overleven.

Met *Goethe in Dachau* heeft Nico Rost niet alleen een monument voor zijn medegevangenen in Dachau opgericht, maar ook laten zien hoe een mens zijn waardigheid kan behouden in een omgeving die niet onderdeed voor de hel.

* Klassiekers uit de kritische literatuur

IN VOORBEREIDING 2016

- KK 11 John Berger - Het varken aarde (verhalen, 1979)
- KK 12 John Berger - Ver weg in Europa (verhalen, 1983)
- KK 13 John Berger - Sering en vlag (roman, 1990)

VERSCHEENEN IN 2014

- KK 7 J. Rentes de Carvalho - Portugal, de bloem en de sikkel (een geschiedenis, 1975)
- KK 8 Max Frisch - Andorra (toneel, 1961)

KRITISCHE KLASSIEKEN
SCHOKLAND

Uitgeverij Schokland
Dorpsstraat 27 • 3732 HG De Bilt
info@kritischeklassieken.nl
www.kritischeklassieken.nl

De glasblazers

Tegen het einde van de achttiende eeuw vinden er in heel Europa grote veranderingen plaats. Het is de tijd van de Franse Revolutie, die in 1789 uitbreekt en een nauwelijks geëvenaarde politieke omwenteling veroorzaakt die ook in de rest van Europa voelbaar is.

De absolute monarchie die eeuwenlang de lakens uitdeelde werd ten val gebracht, de Eerste Franse Republiek uitgeroepen en het feodale systeem met de bijbehorende macht en privileges van de adel en geestelijkheid viel ten prooi aan het nieuwe adagium van *Vrijheid, gelijkheid en broederschap*. Deze constitutionele en ideologische hervormingen gingen gepaard met burgeroorlog en terreur.

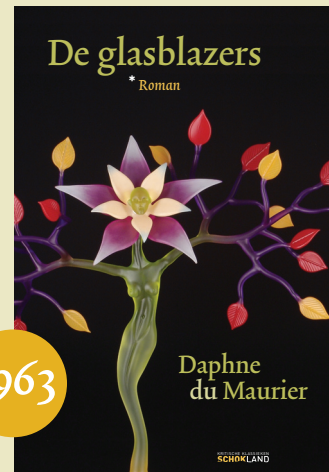
Tegen deze historische achtergrond vertelt Daphne du Maurier in haar in 1963 voor het eerste gepubliceerde roman *De glasblazers* de geschiedenis van de glasblazersfamilie Busson. Te midden van de Franse Revolutie en de daarop volgende burgeroorlog schiepen de glasblazers een wereld van kristal die leed en geweld trotseerde. Het is een wereld van ongeëvenaard vakmanschap, vaste gewoontes en een sterk ontwikkelde hiërarchie, waarin de vijf kinderen van Mathurin en Magdaleine Busson hun weg moeten zien te vinden.

Het verhaal over deze twee dochters en drie zonen wordt verteld door de oudste dochter Sophie. Zij heeft de kalmte, het verstand en het verantwoordelijkheidsgevoel van haar onverzettelijke moeder Magdaleine geërfd. Terwijl de broers Michel en Pierre en zus Edmé hartstochtelijk partij kiezen voor de Revolutie, blijft de oudste

broer Robert gevangen in zijn streven naar maatschappelijke verheffing en aanzien. Dit noopt hem tenslotte om zijn schuldeisers en Frankrijk te ontvluchten en zijn geluk in Engeland te beproeven.

Uiteindelijk blijken de familiebanden sterker dan politieke en ideologische tegenstellingen, wat gesymboliseerd wordt door een kunstig gegraveerde bokaal die binnen de familie Busson van generatie op generatie wordt doorgegeven.

De glasblazers is een fascinerende familie-kroniek, waarin de historische achtergrond met regelmaat luid doorklinkt en de hoofdpersonen dankzij Du Mauriers sterke beeldingskracht en levendige vertelstijl volop tot leven komen.



KRITISCHE KLASSIEKEN 10

DAPHNE DU MAURIER
De glasblazers
Roman

ongeveer 340 pagina's
ISBN 978 90 816628 9 5
Gebonden met stofomslag • € 25,-
verschijnt september 2015

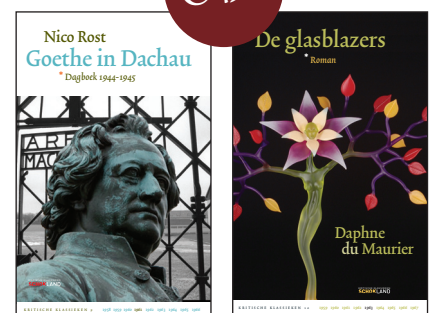
Vertaald door R.W.M. Kliphuis-Vlaskamp

Jaarabonnement 2015

Nico Rost
— *Goethe in Dachau*
Dagboek 1944-1945

Daphne du Maurier
— *De glasblazers* (Roman, 1961)

U ontvangt beide titels (in Nederland)
zonder portokosten thuisbezorgd!



Leve de vaste boekenprijs, neem een abonnement!

Ja, leve de vaste boekenprijs, die voor de zoveelste keer onder druk staat. Of wilt u straks graag in de rij staan bij de Trekpleister, waar blijkt dat u slechts uit de tien best verkochte boeken kunt kiezen? Nee, als je de **culturele diversiteit** wilt stimuleren moet je de vaste boekenprijs niet willen afschaffen! Leve dus de vaste boekenprijs, wij zouden zelfs zeggen: **hoe vaster hoe beter**. Daarom zijn wij op zoek naar nog meer **vaste ondersteuners**. Wij hebben nieuwe abonnees nodig! Ieder jaarabonnement draagt bij aan het verschijnen van nieuwe titels in de Kritische Klassieken. Help ons aan een **vaste boekenprijs**, dan helpen wij de literaire maatschappijkritiek!

→ Ga naar www.kritischeklassieken.nl om een abonnement te nemen



Volg ons op facebook!

Korte nieuwtjes, aankondigingen, recensies, achtergronden en andere wetenswaardigheden: sinds kort vindt u ze op facebook.

Volg ons, vind ons leuk, deel ons en reageer. Wij vinden dat leuk!

